

ses på sina ställen. — e) I definit form brukas ordet stundom, för att utmärka: den närvarande tiden, t. ex.: *D-ens nyheter, nyheter för dagen*, som helt nyligen kommit i omlopp och röra närvarande förhållanden. *D-ens politiska strider. Han är d-ens hjelle, d-ens allmänna samtalsämne.* — f) I plur. brukas *D.*: α) dels för att beteckna en viss obestämd tid, med afseende på hvad derunder tilldrager sig; β) dels äfv. liktydigt med: *Lif, lefnad, lefnadstid*, t. ex.: α) *I världens första d-ar; under dessa sorgliga d-ar; hon har sett bättre d-ar; i olyckans d-ar öfvergifves menniskan af sina förra vänner; vår barndoms d-ar*, vår barndomstid; *man bör få hvila på sina gamla d-ar; β) Det sker icke i våra d-ar*, i vår lifstid; *aldrig i mina d-ar; hennes d-ar äro räknade*, hon har ej långt igen att lefva; *hafva goda d-ar*, lefva lyckligt, utan möda och bekymmer; *göra sig goda d-ar*, lefva godt, beqvämt, njuta lifvet. — 3) Det håll, hvarifrån dagsljuset synes klarast, infaller klarast i ett rum. *Hålla något emot d-en*, så att det fullt belyses af dagsljuset. *Gå ur d-en för mig*, gå ur vägen, så att dagsljuset faller i sin fullhet på mig. — I denna bem. brukas oftare *Dager*, helst som målarterm. — 4) (gruft.) *Jordbryn. Malmstreck, som går upp i d-en. Uppfordra malm i d-en.* — 5) (fig. fam.) Utväg, medel, tillfälle att lyckas. *Jag ser ingen d. att gå i land dermed.* — Brukas endast i detta och dylika negativa ordasätt, i förbindelse med verbet *Se*.

DAGA, gam. plur. af *Dag*. Förekommer ännu i uttrycken *Lägga å d., Taga af d.*, se *Ådagalägga, Afdagataga*.

DAGAKÄRL, m. 2. *Karl*, som arbetar för dagspenning. Brukas sällan i dagligt tal, utan mera i kyrklig och retorisk stil, om sådana, som förrätta gröfre arbete.

DAGÄNDE, adj. 1. (pop.) *D. sanning*, dagsklar sanning.

DAGAS, v. d. impers. 1. 1) Blifva dag. *Det d., det börjar d.* — *Syn.* Dagen gryr, randas, Det börjar ljusna. — 2) (fig.) Säges, för att uttrycka, att olycka, sorg, motgång, vedermoder, bekymmer börja lemna rum för gladare utsigter. *Han har länge varit olycklig; ändtligen börjar det nu d. för honom. Jag har länge förgäfvets sökt uppnå mitt mål; ändtligen d. det nu för mig.* Neutralt säges äfv.: *Hans lycka d.* — *Syn.* Ljusna.

DAGBLAD, n. 3. 1) (egentl.) Tidning, som utkommer hvarje dag i veckan, med undantag af söndagen. — 2) Titel, under hvilken vissa tidningar utgifvas. *Stockholms D. Göteborgs D.* — 3) Brukas någon gång i samma mening som Tidning i allmänhet.

DAGBLADSLITTERATUR, -----y'r, f. 3. Se *Tidningslitteratur*.

DAGBLADSPRESS, m. 2. sing. Se *Tidningspress*.

DAGBLADSSKRIBENT, ---bä'nnt, m. 3. och **DAGBLADSSKRIFVARE**, m. 5. Tidnings-skrifvare. Båda orden brukas nästan endast i föraktlig bemärkelse.

DAGBLIND, a. 2. Besvrad af dagblindhet. **DAGBLINDHET**, f. 3. sing. Oförmögenhet att se vid fullt dagsljus, hvaremot föremålen i mörkret bättre urskiljas, än af dem, som hafva friska ögon. Kallas äfv. Nyktalopi, Hemeralopi.

DAGBOK, f. 3. pl. — *böcker*. Bok, häfte, hvari för olika ändamål antecknas allt det märkliga, som under loppet af hvarje dag tilldragit sig,

hvard man derunder haft för händer eller tänkt, nöjen, äfventyr, o. m. d. *Historisk d.*, hvari historiska händelser för hvar dag äro antecknade. *D. under en resa. En köpmans d.* under resor. *D. på gästgifvaregårdar*, hvari resande anteckna sina namn, hvarifrån de komma och hvart de ämna sig, jemte uppgift på antalet af de hästar, som för dem utgått. Jfr. äfv. *Diarium*. — *Syn.* Journal.

DAGBRÄCKNING, f. 2. 1) Första ljusningen, som visar sig på himmelen, när dagen börjar gry. — *Syn.* Gryning, Dagnig, Jfr. *Dagning*, 1. *Anm.* — 2) Tiden, då dagbräckningen äger rum. *Det skedde i d-en.*

DAGBÅGE, m. 2. pl. — *bågar*. (astr.) Båge, som en himmelskropp beskriver uppöfver en orts horisont, och i hvars medelpunkt den står högst på himmelen. — Motstycke: *Nattbåge*. — Skrifves äfv. *Dagsbåge*.

DAGCIRKEL, m. 2. pl. — *cirklar*. (astr.) 1) Hvarje genom hvilken punkt som helst på himmelen dragen cirkel, som är parallel med eqvatorn. — 2) Se *Parallelcirkel*.

DAGDRIFVANDE, a. 1. Som förnöter sin tid med dagdrifveri. *En d. lättling*. — S. n. Se *Dagdrifveri*.

DAGDRIFVARE, m. 5. En, som förnöter sin tid med dagdrifveri. *D. finnas både bland rika och fattiga*. — *Syn.* Se *Lättling*.

DAGDRIFVERI, n. 3. Sysslolöst kringdrifvande, utan annat ändamål än att förnöta tiden.

DAGELIG, se *Daglig*.

DAGER, m. 2. pl. *dagrar* (dågrarr). 1) (utan plur.) *Dag* (bem. 1), dagsljus. *Sommartiden är det d. redan kl. 2 på natten. Det är redan d., ej väl d. ännu. Stiga upp före d.* — 2) (utan plur.) Säges i fråga om ett föremåls fulla belysning af dagsljuset. *Se, huru vackert tyget skiftar, om man håller det i rätt d. Hus, som har mycken d., ligger öppet för dagsljuset, ej skymmes af andra hus, träd, o. s. v. Rum, som har mycken d., ljust rum. Se något i dess rätta d., rätt uppfatta, bedöma det. Ställa något i dess rätta d., framställa något så, att det rätt kan uppfattas, bedömas. Framställa en sak i vacker, fördelaktig, förhållig, falsk d., framställa en sak så, att den vinner bifall, väcker ovilja, oriktigt uppfattas, bedömes.* — *Syn.* *Dag, Ljus*. — 3) (mål.) Så kallas i en målning de ställen, på hvilka de infallande ljustrålarne, utan något hinder, kasta hela sin styrka. *Väl förstå att blanda dagrar och skuggor. Dagarne i denna målning äro väl fördelade.* — *Syn.* (för sing.) *Dag, Ljus*. — 4) (utan plur.; fig. fam.) Se *Dag*, 5.

DAGFJÄRIL, m. 2. Benämning på de arter af fjärilarna, som isynnerhet om dagen visa sig.

DAGFLUGA, f. 1. Se *Dagslända*.

DAGFÅGEL, m. 2. pl. — *fåglar*. (nat. hist.) Fågel, som endast om dagen är ute ur sitt bo och i verksamhet.

DAGG, m. 2. (sjöt.) Kort tågända, hvarmed sjöfolk bestraffas. *Få smaka d-en. Bestraffas med d. Gifva d.*

DAGG, m. 3. sing. I luften uppstigna dunster, hvilka genom atmosfärens afkylning återtagit droppform och afsätta sig som fuktighet på växter och andra kroppar. Kallas efter tiden för dess fallande Morgondagg eller Aftondagg. *Det faller d. Marken är betäckt med d.*

DAGGA, v. a. 1. (sjöt.) Afstraffa med dagg (se *Dagg*, m. 2.).